

Vasszilvág

TELEPÜLÉSKÉPIARCULATIKÉZIKÖNYV
2017.09.01.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés

2. Vasszilvagy bemutatása

Általános településképi, településkarakter

3. Örökségünk

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

4. Településképi szempontból meghatározó területek Vasszilvágyon

eltérő karakterű területek lehatárolása, a településképi, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával

Átalakuló, új településrész

Oldalhatáros beépítésű településrész

Beépítésre nem szánt terület

5. Ajánlások

a településképi minőségi formálásra vonatkozó ajánlások, építészeti útmutató:

Telepítés

Terepalakítás

Magasság

Tetőhajlásszög

Tetőforma

Szín Tornácok

Ajtók, ablakok

Homlokzatképzés, anyaghasználat

Részletek

Kerítések, térfalak

Kertek

Közterületek településképi útmutatója:

Utcák

Közterek, közparkok, közkertek

6. Példák épületek, épített részletek

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása

7. Példák sajátos építményfajták

sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

“Keresem köztetek a végtelent....” (Devecseri László)

Vasszilvagy nyugodt környezetet biztosít az itt élő népességének és a települést megismerőknek. Itt bármikor nagy séták tehetők a jó levegőn és értékes honfoglaláskori leletekkel kecsegtet a helyi templom is.

Az arculati kézikönyv többek között ahhoz nyújt segítséget, hogy hagyományainkból építkezve együtt formálhassunk Vasszilvagy község jövőbeni képét, megőrizve az eddigi eredményeket is.

Kőkereszt 1914-ből a 12 hrsz Ingatlan előtt

A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit.

Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése. A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbíródik. Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatoktól a zenén át egészen épített környezetünkig.

VASSZILVÁGY BEMUTATÁSA

2

Vasszilvág, Vas megye középső részén, az Alpokalján fekszik. A település természetföldrajzi tájbeosztás szerint a Vasi-síkság középtáján belül a Gyöngyös-sík kistáj területére esik. A település magaslatairól feltáruló látványnak festői háttérrel ad a Kőszegi-hegység. A település szerkezetét alapvetően a Hosszúvíz-patak völgye határozza meg. A patak mentét követi a település utcahálózata és egyben felfűzi a település legfontosabb látnivalóit. A legújabb tervezett utcák mérnöki kialakítással a község keleti oldalán találhatóak.

A község észak felől

Vasszilvagy területén már a római korban épületek álltak, a templom építése során számos római cseréptöredék és épületmaradvány került elő. A feltárt sírok tanúsága szerint már a honfoglalás előtt település állt itt, ahova annak lakói temetkeztek. A mai falut 1217-ben Zyluag néven említik először. 1549-ben két kastélyt említenek itt a Szelestey és Zarka családok tulajdonában. A 16. században lakói protestáns hitre tértek. 1673-ban itt tartottak protestáns kerületi gyűlést. Alsószilvagy köznemesi község volt, melyet története során Kis- és Nemesszilvágynak is neveztek. A 19. században Reidiger Károly birtoka, majd 1918-ban a felsőszilvagyival együtt Bezerédj Imre vásárolta meg. Felsőszilvagy régi birtokosa a Talián család volt, magyar kisbirtokosok lakták. 1910-ben Alsószilvágynak 233, Felsőszilvágynak 325 magyar lakosa volt. A mai települést 1935-ben egyesítették Alsó-, és Felsőszilvagy községekből előbb Kétszilvagy néven, majd nevét a maiban állapították meg.

A község kelet felől

Vasszilvágyon a Rákóczi utca, mint a település főutcája és az arról leágazó Dózsa György utca hangulata hasonló: a keskeny, hosszúkas, szalagszerű telkeken sűrűn egymás mellett állnak a lakóházak. Az épületeket rendre az É-i telekhatárra szorítva építették, így remek, D-i tájolású oldalkertre nyílhattak a házak ablakai, tornácai. A legutóbbi időszakokban a déli és nyugati irányban már szabályos telekosztásokkal alakították ki telkeket. Az új lakóterületeket szintén oldalhatáros módon alakították ki. Városias jellegű emeletes beépítés Béke utcában létesült, illetve egyes foghíj telkek beépítésekor.

Rákóczi utca 17-25. hsz.

A következőkben először bemutatunk egy válogatást azokból az épületekből, amelyek sajátos értéküknél fogva már hosszabb ideje Vasszilvágy identitását erősítik. Az építészeti előírások szem előtt tartásával elérhető, hogy az új építésű házak ne idegenként, hanem ismerősként jelenjenek meg a többi ház között, így segítsék Vasszilvágy karakterének őrzését, és tovább formálják azt. A legutóbbi időkben épült sikeres példák illusztrálják, milyen megoldások segíthetik az előbbiekben megfogalmazott vágy megvalósulását.

Béke utca

ÖRÖKSÉGÜNK

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

3

A településen 2 műemlék található: a Szent Miklós püspök templom és a Bezerédj-kastély.

A Szent Miklós püspök templomot oklevélben említik 1421-és 1489-ben is. A község nemes lakói a reformáció idején újhítűek lettek, de 1650-ben újra katolikusok. Az 1674-es és 1698-as vizitációk leírják az ősrégi, de kicsi templomot, amely boltozott, és kőszószék van benne. Körülötte temető, délre plébániaház van. 1698-ban nincs plébánosa, a híveket a köveskúti plébános gondozza. 1756-ban Váth és Beőd a plébánia filiálisai. A templom táblafödémes, kórusa körülveszi az egész hajót. 1769-ben nyerte el mai formáját a templom. 1943-ban új belső festést kapott, 1964-ben külső renoválást. 1969-ben belsejét újra festették és rendezték. a 2000-es évek elején nagyléptékű restaurációs feltárást kapott a templom, amely során a szentélyben a régi templom eredeti ablakai előkerültek, és néhány eredeti freskótöredék. Belsejét ezután rendezték, festették. Külseje a közelmúltban megújult.

Érdekesség az is, hogy a teljesen római kövekből és téglákból épült XIV. századi templomocska kapuja kőkeretes volt, a restaurátor segítségével kiszedett kövek alapján pedig akár az egész kapu rekonstruálható.

Szent Miklós r.k. templom (műemlék: 8123)

Az egykori Alósszilvágyon álló Gáll-Bezerédj-kastélyt 1893-ban emeltette a Gáll família historizáló (eklektikus) stílusban. A rezidenciát 1918-ban Bezerédj Imre vásárolta meg. A kastélyhoz kiterjedt földbirtok tartozott. 1945. után kultúrház és községi könyvtárat helyeztek el a kisajátított, majd dállamosított épületben. Az itt létesülő gépállomás, majd TSZ idején irodaházként működött. 1982-ben tsz-iroda és kultúrház működik az egyre rosszabb állapotú épületben. A felújítására több elképzelés is született. A tetőszerkezet megújítására végül sor is került. Az egykori ősparkban néhány japánakác látható.

Szent Egyed titulusú római katolikus templom

A kastélyt övező egykori park részlete

Helyi védelem alatt állnak a település keresztjei és fogadalmi emlékei. A 4. oldalon bemutatott Mária szobor mellett kiemelendő a templom előtt 1732-ben készített Szenvedő Krisztus szobor áll. Az oszlop oldalán a szenvedés jelvényeivel: ládzsával, izsoppal, dorongokkal.

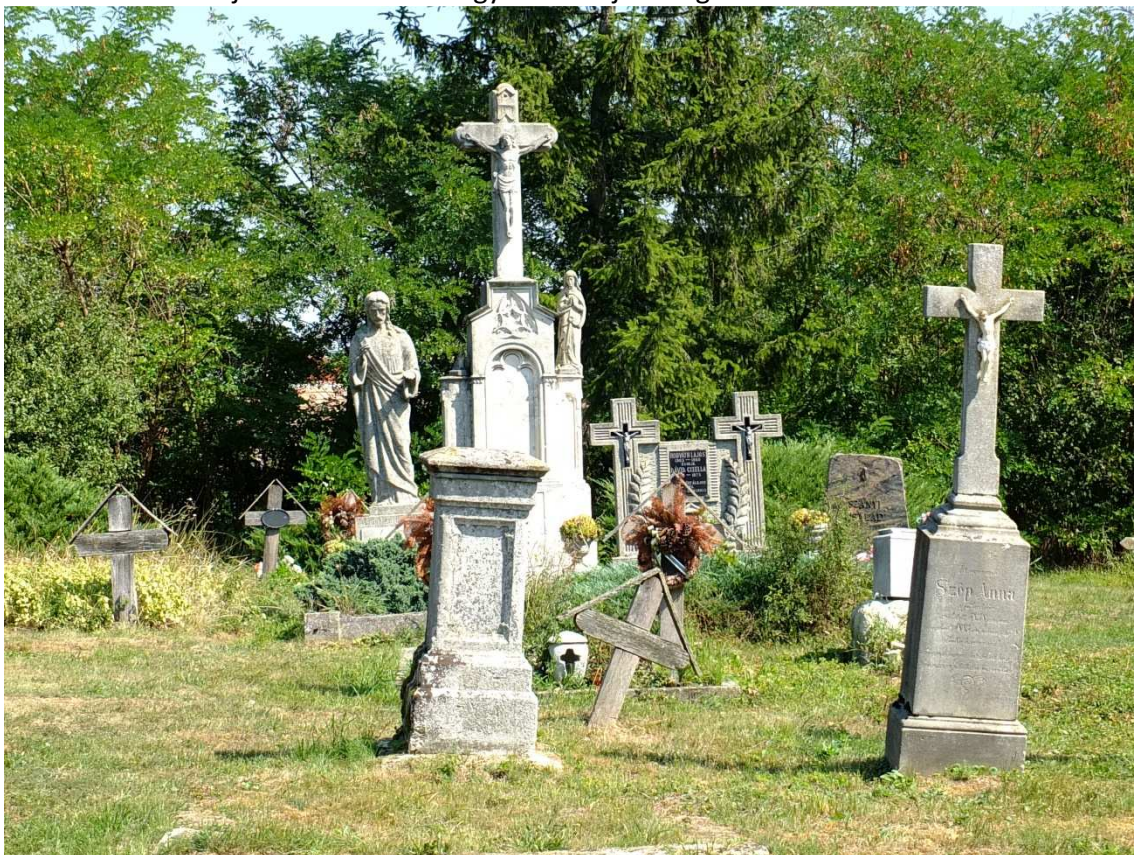

Az Acsád felé menő út mentén áll két vadgesztenyefa védelmében a kereszt.

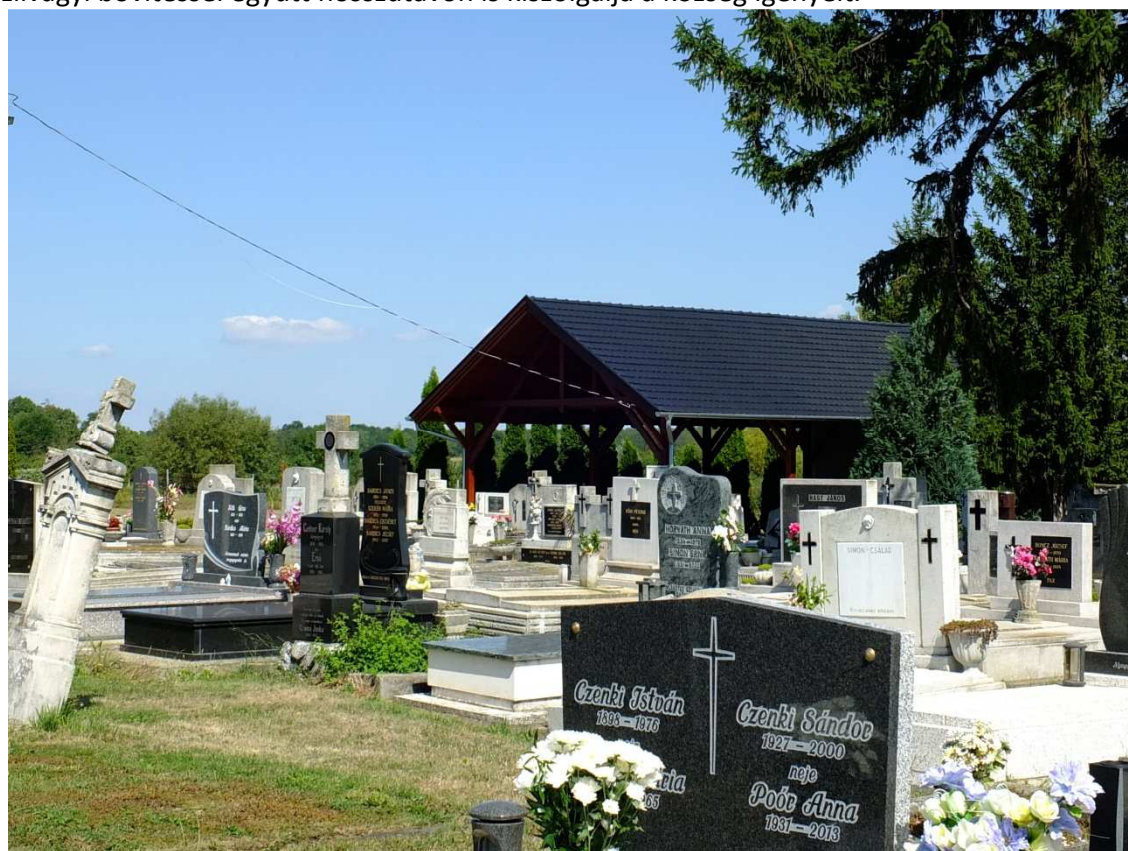

Vát felől érkezve találjuk a képen látható Keresztet.

A településnek két temetője van. A felsőszilvágyi 94 hrsz jelenleg lezárt temető:

Az alsószilvágyi bővítéssel együtt hosszútávon is kiszolgálja a község igényeit.

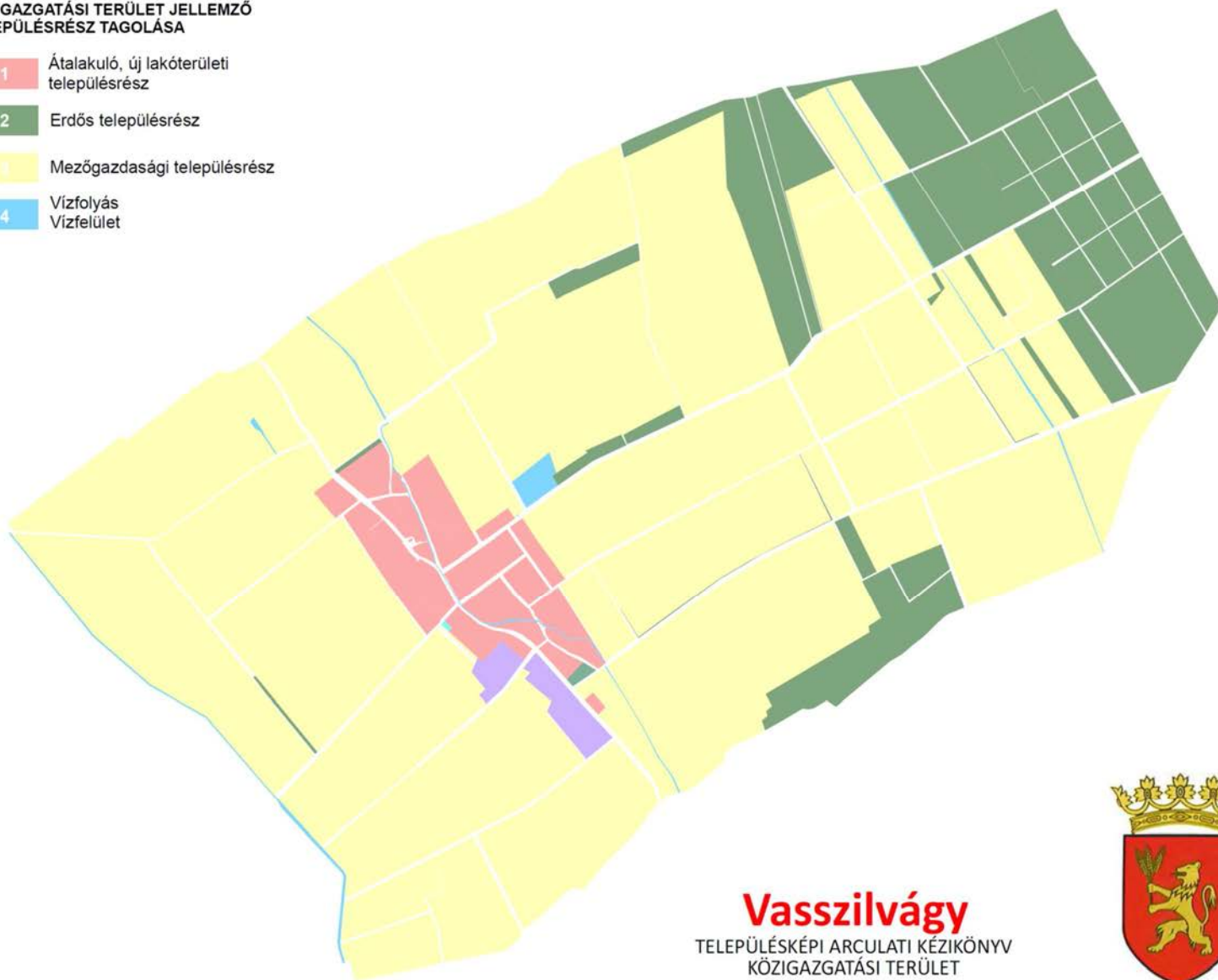
TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép,
arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával

4

KÖZIGAZGATÁSI TERÜLET JELLEMZŐ TELEPÜLÉSRÉSZ TAGOLÁSA

- 1 Átalakuló, új lakóterületi
településrész
- 2 Erdős településrész
- 3 Mezőgazdasági településrész
- 4 Vízfolyás
Vízfelület

Vasszilvagy
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
KÖZIGAZGATÁSI TERÜLET

ÁTALAKULÓ ÉS ÚJ TELEPÜLÉSRÉSZ

A területen régi, esetleg összevont, vagy újonnan kialakított telkeken jellemzően oldalhatáros, zárt sorú és újabban a szélesebb építési helyet kihasználó szabadon álló beépítést kell alkalmaznunk. Az utcára merőleges és az utca tengelyével párhuzamos fő-tetőgerinc megoldások egyaránt előfordulnak. A klasszikus fésűs vagy oldalhatáros beépítésű, régebbi porták utcára merőleges tetőkialakítással bírnak, míg az utca felől zárt sorúan beforduló, "L" alakú vagy teljesen zárt sorú épületek tetőkialakítása utcával párhuzamos. A tető hajlásszögének 30-45 fok közöttit érdemes választani. Így nem árnyékoljuk le a saját és szomszédunk kertjét, gazdaságosan kihasználható geometriájú tetőtér alakul ki, valamint a déli tetőfelületre épített napelemek a lehető leghatékonyabban tudnak működni. A településkép egységességét őrizni segít, ha a ház oromzattal, vagy csonka kontyolt, vagy kontyolt tetővel fordul az utca felé. Vasszilvágyon kerülendő a sátoztető és a toronyszerű tetőkialakítás. A nagy telkek esetén az épület tömegét az alaprajz játékaival, vagy keresztszárnyakkal lehet megtörni, a tagolt épületalaprajz segít elkerülni a környezetétől idegen épülettömeg megjelenését. Az új beépítéseknél is célszerű figyelemmel lenni arra, hogy a keresztbe beforduló épületszárnyat csak kellően széles telek esetén alkalmazandó, ott is meggondolással: ne vágja ketté a kertet első és hátsó kertre.

Éljünk vele, nyissunk megfelelő méretű ablakokat a kertünkre! Ne habozzunk teraszokat építeni, azokra széles teraszajtókat nyitni! Ha belső tereinket kitárjuk a kert felé, akkor úgy érezhetjük, hogy a kert is a lakás része!

Dózsa György utcai hagyományos fésűs beépítés

Béke utca típusterv szerinti beépítése

A hagyományos tornác élményét a beépítéseknél fedett terasz formájában idézhetjük meg. Ez az átmeneti, „félig kint-félig bent” tér kiválóan használható az év szinte minden szakában. Lehetőségeinkhez mérten alkalmazzunk nagy ablakfelületeket. A világos, jól szellőztethető lakás egészséges, jó hangulatú, friss. A fedett terasz itt is segítségünkre van: nyáron árnyékolja a tűző napot, télen viszont beengedi a laposabban érkező napsugarakat. Tetőtérbeépítés alkalmazása esetén fokozottan ügyeljünk a tetőfelületeink megfelelő hőszigetelésére, ablakaink fokozott árnyékolására. A leghatékonyabb napvédelmet lombos fáinktól várhatjuk, okos telepítéssel nem csak hangulatos lesz a kertünk, de megvédjük falainkat, ablakainkat, tetőfelületünket a nyári túlmelegedéstől.

Rákóczi utca 40.

OLDALHATÁROS BEÉPÍTÉSŰ TELEPÜLÉSRÉSZ

Vasszilvágyon a tömeges lakásépítés időszakában épült vagy korábbi házak meglévő elemeit felhasználva alakult ki bővítéssel a lakóépület állományának jelentős része, közel fele. A szabályos alaprajzú utcákban a korszak szellemiségének megfelelő ajánlott vagy választható típustervek közül kerültek ki az épületek, amelyek sajátossága a sátoztető és a széles, az utcára nyíló két ablak. A tető hasznosított vagy potenciális alapterület bővítést: tetőteret rejt. Az épület esetében a tetőtér számára úgy javasolunk nyílás kialakítást, hogy a homlokzat síkjában csak elvétve jelenjenek meg erkélyek, loggiák, mivel tradicionális módon nem része a település építészeti hagyományainak. Az ablakok jellegükben a földszinten lévő nyílást kövessék, vagy a megújítás során egységesedjenek. Legyenek kellőn nagyok, hogy a benapozást biztosítsák, de arányuk a ház léptékét vegye figyelembe. Érdemes a kialakult tetőformát és/vagy oromfalas kialakítást is megtartani, mivel a praktikussága mellett ezek biztosítják az utcakép egységét.

Kockaházak a Rákóczi u. 19-21. hs.

Ady Endre u. 9-21.

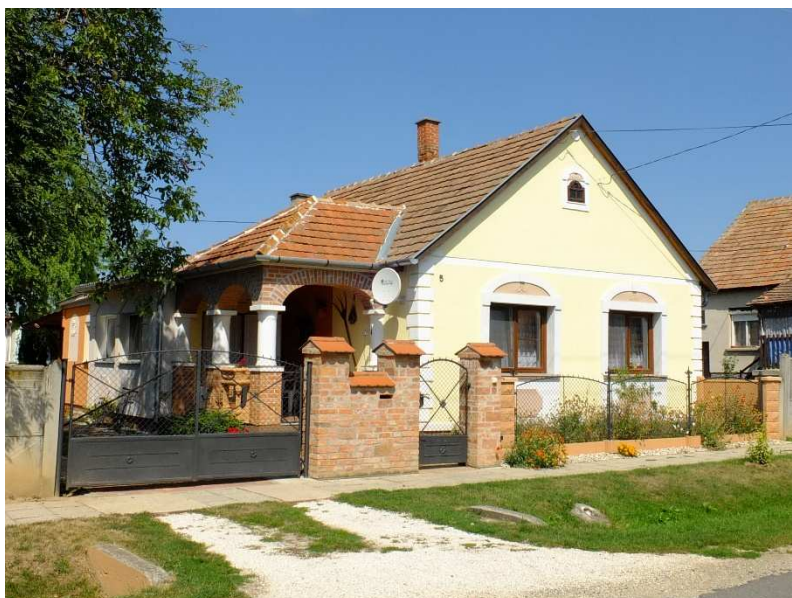
Elfjúság utca 7-9. hsz.

Béke utca 2-14. hsz.

Dózsa György utca 5. hs.

Ifjúság utca 7.

Dózsa György utca 8. hs.

Rákóczi utca 25. Önkormányzati Hivatal

Petőfi utca 13. hsz.

Dózsa utca 16. hsz.

Polgárház a Dózsa utca 16. hsz.

Plébánia épülete (felújítás alatt)

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

Vasszilvagy hosszan elnyúló külterületét változatos táj alkotja. A község változatos tájhasználatát az osztrák határ mentén fekvő Répce menti rétektől indulóan kiterjedt mezőgazdasági területek, északon összefüggő erdőterületek és a hegyet ölelő kertes területek tarkítják. A gyümölcsös és szőlőhegyről egyaránt szép kilátás nyílik a Kőszegi-hegység, a Somló és a Fertő vidéke felé.

Vasszilvagyról nyíló kilátás nyugat felé háttérben a Kőszegi-hegység

A községben a régi és az új jól megfér egymás mellett. A háttérben lévő mezőgazdasági üzemek ma is fontos szerepet játszanak a helyi gazdaságban.

AJÁNLÁSOK | ÁTALAKULÓ, ÚJ TELEPÜLÉSRÉSZ

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

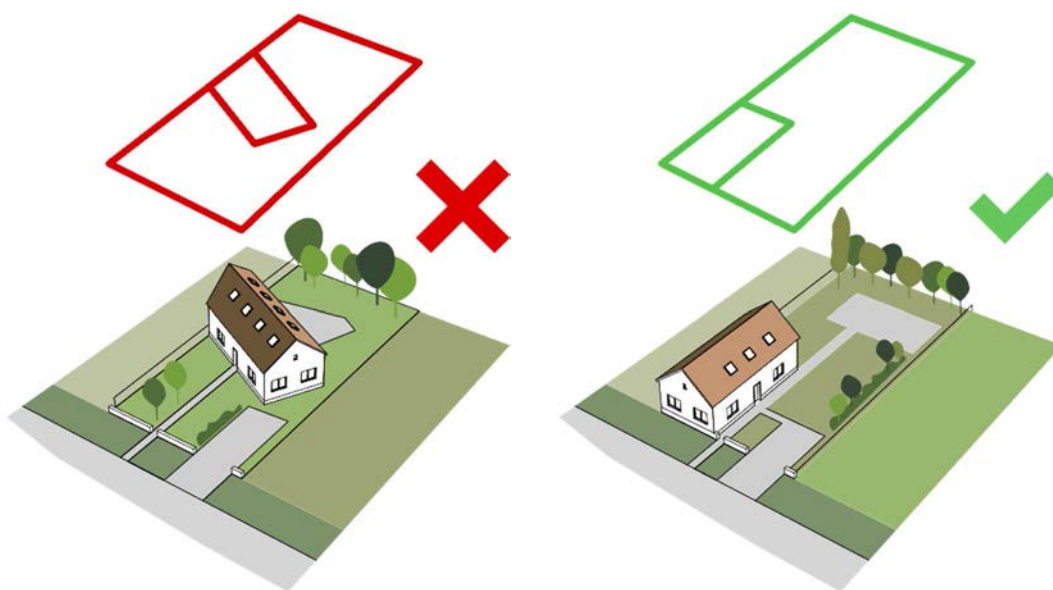
5

Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház, nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építészek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértenek azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló. Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant. Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket.

Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat.

TELEPÍTÉS

A községben a családi házak telepítése jellemzően oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára merőleges rendszerű. A utcára nem merőlegesen telepített, indokolatlanul, nagy mértékben hátrahúzott családi ház építése nem javasolt. A családi házak a telek oldalhatárán állnak, a ház mögött növényzettel határolva kialakítható a védett kert.

MAGASSÁG

Vasszilvágyon a családi házak magassága közel azonos.

Jellemző a pince+földszint+tetőtér, vagy földszint+tetőtér, vagy csak földszintes beépítés.

A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek a község történeti utcaképébe.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Vasszilvágyon a családi házak tetőhajlásszöge közel azonos.

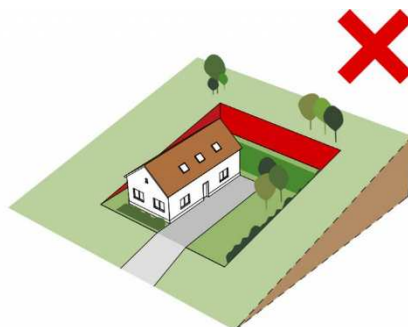
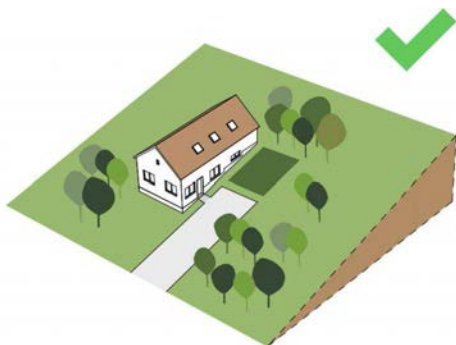
A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetüknek. A túl magas illetve

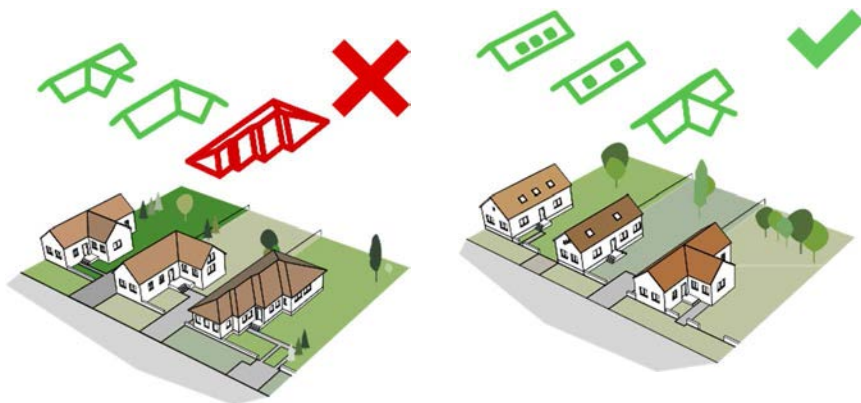
túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek Vasszilvagy lakó és kertes településrészének utcaképébe.

Terepalakítás

Kerüljük a földtani problémákhoz is vezető bevágásokat, helyette a terephez illeszkedően telepítsük épületeinket.

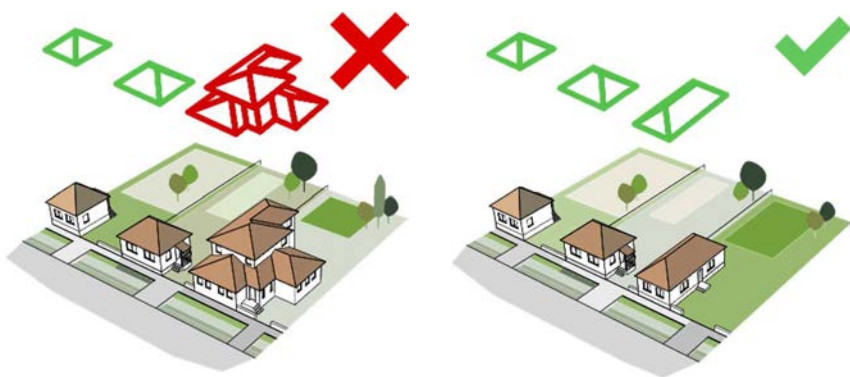

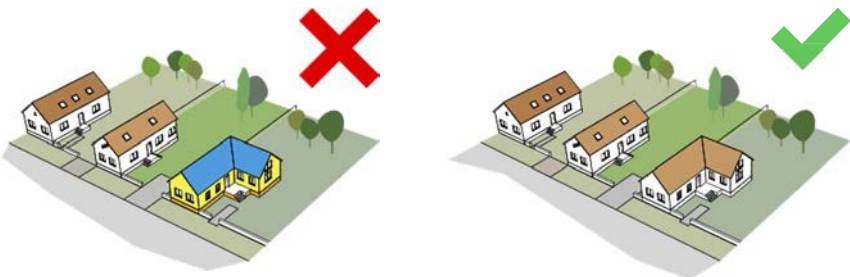
TETŐFORMA

A családi házak tetőformája egyszerű. Új házak építésénél a szomszédok figyelembe vételével kell illeszkedni.

Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú.

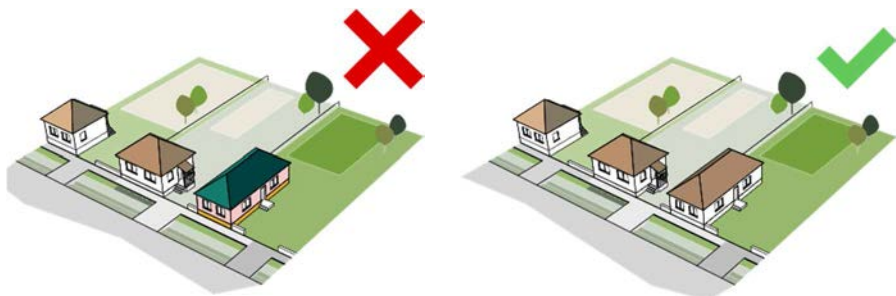

Amennyiben az építési telek körül sátoztetős épületek állnak, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló tömegű és tetőformájú.

ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)

Vasszilvagy lakóterületének színvilága változatos, mégis megfigyelhető egy visszafogott illeszkedés, hasonló anyag- és színhasználat.

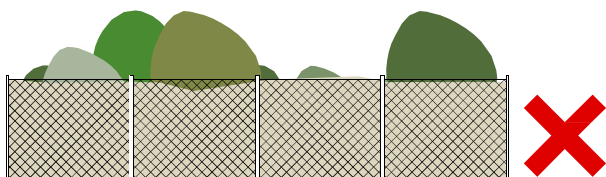
A lakóterületen a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemezfedés és burkolat.

KERÍTÉS

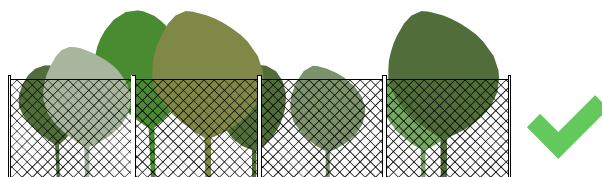
A községben az új, átépülő településrészein az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások nem elfogadhatóak. A történelmi településrészen a tömör kerítés alakult ki, amely megtartandó.

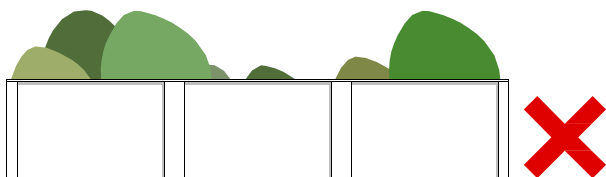
Természetes határ, kerítés növényelválasztásból

Áttört kerítések nádszövettel való zárása nem megfelelő.

Teljesen áttört, drótfonatos kerítés.

Az új beépítésű utcákban nem javasoljuk a falszerű áttörés mentes kerítések kialakítását.

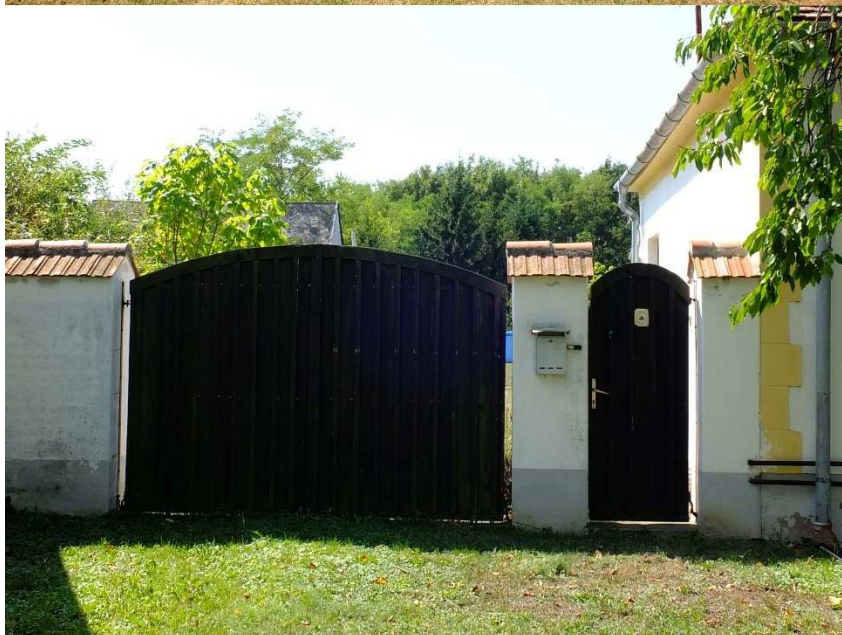
Oszlopos kerítés 1/3-ad lábazat és 2/3-ad áttört résszel.

Az utcai kerítés alacsony – max. 80 cm - lábazattal készüljön. A lábazat anyaga lehet áttört fa, világos színűre vakolt téglák, a kerítés mező anyaga fa, melynek magassága max 1,6 m lehet. Drótfonat tuskésdróttal nem építhető.

Ifjúság utcai kerítések

Példák kerítés és kertkapu kialakításra

Példák hagyományos kapuk kialakítására

TORNÁCOK

A népi építészet egyik könnyen felismerhető, jellegzetes eleme az oldalsó oszlopostornác. Ékes példái Vasszilvágyon is jól megfigyelhetők. Az arányos, tornácos épületek sora karakteres utcaképet mutat, mely erősíti a település egységes arculatát és identitását. Új épület tornác kialakításával és újszerű átgondolásával tovább vihetjük a hagyományt új otthonunkba. A tornác lehet fából faragott, gazdagon díszített, de lehet mives, téglából, vagy egyszerű egyenes záródású is.

Az új építésű vagy átépülő épületeinél alkalmazható védett teraszként is, kapcsolódva a nappali és egyéb helyiségekhez. A funkcióját nyáron a leárnnyékolás biztosításával, télen a hideg szél elleni védelmével tökéletesen elláthatja, mellőzve minden előtető és ponyva jellegű szerkezet alkalmazását.

AJTÓK, ABLAKOK

Példák ablak kialakítására

Példák ablak kialakítására

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt. A településen látható sajátos nyílászáró formák bár a községre sajátosan jellemző egységes formát nem adnak, de mégis a tájegység hagyományainak megfelelően arányosak és kidolgozottak. A hagyományos nyíláskialakítás régebbi beépítésű utcákban jól megfigyelhető: két szárnyú, jellegzetesen két vagy három osztatú ablakok, utcai homlokzaton szimmetrikus kialakítással. A község történeti beépítéseinek hosszanti kialakítású, keskenyebbnek tűnő ablakokat figyelhetünk meg. Új ház építéskor érdemes körüljárni a környéket, és ihletet meríteni, hogy az otthonunk minél jobban bele tudjon simulni környezetébe, ezzel is gazdagítva az utcaképet.

A lakóterületek az épületek nyílás kialakítása is nagy figyelmet érdemel, mivel a több kisebb nyílás elhelyezése tagolt, kellő ritmusú homlokzatot eredményez.

A tetőtér esetében padlásnál a szellőző nyílások kialakítása, tetőtér beépítés esetén a helyiség fénybiztosítása egy arányos tagolt nyílással kedvezően kialakítható.

Pajták

Egyre fogyatkozó számú sajátos gazdasági épületei a községnek. A korábbi pajtasort ma már csak néhol fellelhető épületek őrzik, pedig tároló épületként hasznosításuk mai is biztosítható lenne.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Vasszilvagy több helyütt fellelhető a népi építészetre jellemző díszített oromzat. A barna, zöld, szürke fa felületek a visszafogott színű (fehér, szürke, beige, vagy halvány színű) falfestéssel és gipsz díszekkel esztétikus megjelenést kölcsönöznek az épületnek.

Az oromfalak kialakítására és burkolására számos megoldási mód készült a községben is. A mai építészet is továbbviheti ezt és akár a tetőtéri nyíláskialakítás során hasznosíthatja is.

Az épületeink burkolása, vakolatának színezése, megmunkálása mindig is kedvelt tulajdonosieszköz volt településen. Használjuk bátran, de figyeljünk a végső összképre! A túldíszített, túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, és utána inkább zavaróan hat a nyugodt, tiszta településképpen.

KERÍTÉSEK

A régi házak részleteit öröm megfigyelni! Elődeink fa és fémmunkái csodálatosak, formakincsük időtálló, az alkalmazott anyagszépen öregszik. Házaink kiegészítői, a kerítések, lámpák, árnyékolók, postaládák, korlátok egytől egyik aktívan alakítják a végső látható képet, hangulatot. Akkor járunk jól, ha mindent egyforma igényességgel, odafigyeléssel tervezünk meg, választunk ki. A színek használata, a változatosság gyönyörködtet, ezek összképének gondos kitalálása odafigyelést igényel. Ezek a részek akár sűrűbben is cserélhetők, ha a tulajdonos mármást szeretne (mégistúlélénk a szín) vagy az elérhető technika lehetővé teszi (LED-es lámpák, motoros kapu, rejtett árnyékoló).

A kerítés egyszerre teremt kapcsolatot a közterülettel, ugyanakkor elválasztja azt az ingatlantól. Térfalat képez, mely lehet tömör, ha magánéletünket szeretnénk óvni, de lehet áttört, átlátható is. Minden településen vannak olyan anyagok vagy formák, amelyek rendszeresen visszatérnek. A faluban településrészekben jellemzően fa vagy kovácsoltvas kerítésekkel találkozhatunk, így jól látszódik az előkert és az épülethomlokzat teljessége.

A kertkapu a megérkezés, fogadás kiemelt pontja. A kertkapu és a gépkocsikapu kialakításakor illeszkedjünk a kerítéshez és az épülethez. A kapu legyen hangsúlyos, de ne hivalkodó. Kialakításakor mértékkel alkalmazhatunk helyi hagyományos díszítőmintákat.

KERTEK

Településnek és épületeinknek egyaránt illeniük kell abba a környezetbe, amelyet az adott helyen az ember és a természet közösen formált. A falu arculatának tájba illesztés során a hagyományos településképmegőrzése az elsődleges cél. Az épületeket csak részlegesen takarjuk, árnyékoló fákat a déli kitettségű falak közelében ültessünk. Az előkertbe ültetett fák, cserjék helyének megválasztásakor vegyük figyelembe a ház homlokzati kialakítását, nyílászáróinak elhelyezését. A kerti építményeket takarjuk, hogy az épület jobban érvényesüljön. A régi épületek bővítése, felújítása során fokozottan ügyeljünk a már meglévő fásszerű növényzet megóvására. A ház méreteinek érzetét a környező növényzettel befolyásolhatjuk.

Szándékunk szerint magas növényzettel csökkenthetjük, alacsony növényekkel növelhetjük a ház méretének érzetét.

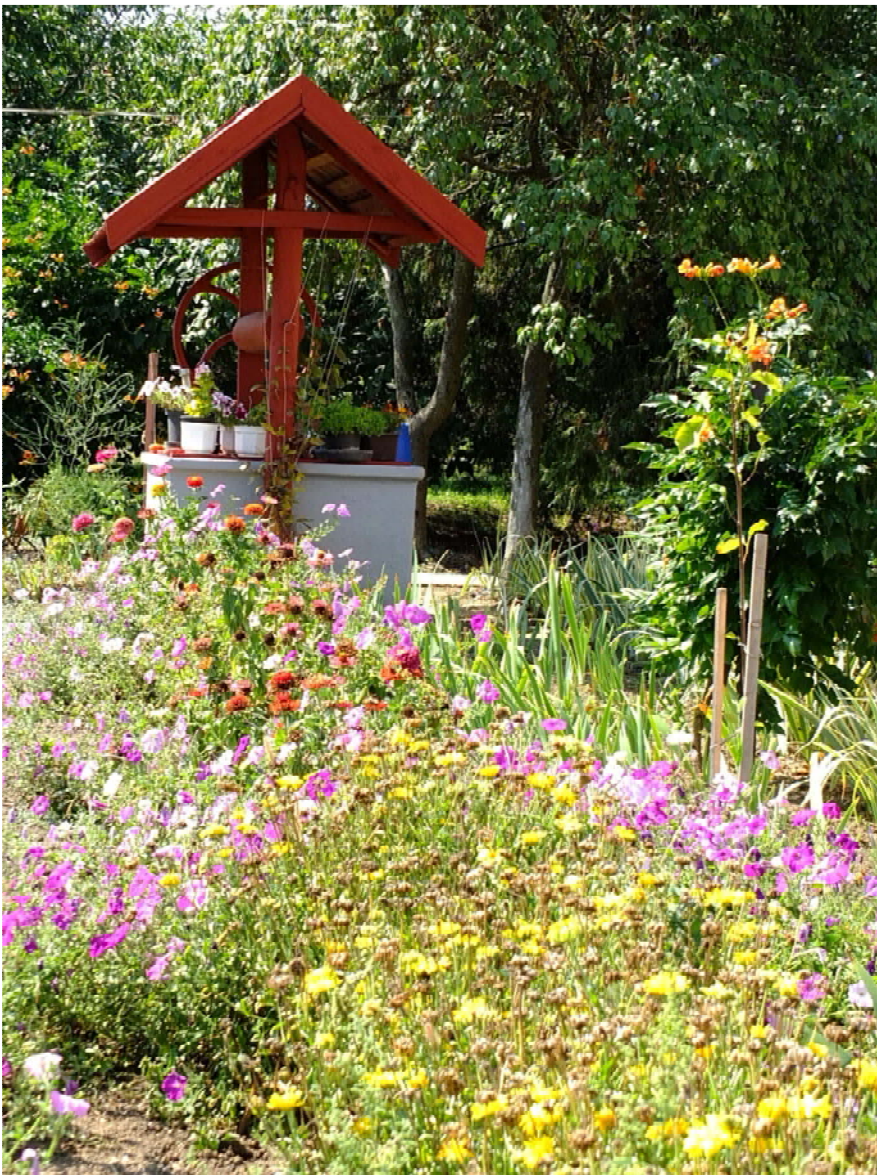
Kertünk teremti meg a kapcsolatot a természettel; annak változása tetten érhető benne, hiszen minden évszakban más-más arcát mutatja. Változatos növényalkalmazással többféle élőlénynek biztosíthatunk életteret.

Általában a rejtettebb, intimebb hátsó kertrész a szemlélő előtt észrevétlen marad. Vasszilvágyon néhány utcából azonban mégis megcsodálhatjuk a rendszeresen, szeretettel gondozott hátsó kerteket, amelyek nem csak pihenésre, felüdülésre szolgálnak, hanem haszonkertként gyümölcsöket, zöldségeket is termeszthetünk bennük.

A kert az épített környezet része, közvetlen életterünk szabadtérre kiterjesztett közege, amely akkor tölti be szerepét, ha harmonikus egységet képez az épülettel, amelyhez kapcsolódik. A kertalakítás során az épület és a kert stílusa, hangulata harmóniában legyen. Elsődlegesen tehát az épület stílusához, üzenetéhez, közvetített érzetéhez illeszkedő kertépítészeti megoldásokat alkalmazzunk.

A szemlélő számára telkünk láthatóbb része az elő- illetve oldalkert lehet, amely ilyen tekintetben nem csak védelmi, hanem díszítő szerepet is ellát. Díszes, gondozott előkertünkben nem csak saját magunk, hanem az arra tévedők is gyönyörködhetnek; jó benyomást kelthetünk, és nem utolsósorban hozzájárulunk utcánk, településünk szép arculatához. Érdekes olyan fajokat telepíteni, amelyek nem csak virágukkal, hanem levelükkel, termésükkel is díszítenek, így majdnem egész évben színesíthetjük udvarunkat. A gazdasági épületek esetében a pajtaépítészet számos példája alapján létesítsük a lakóépülethez is illeszkedő gazdasági épületeket.

Béke utca

A kerti építmények a főépülettel azonos építőanyagokból, vagy azzal harmonizálva készüljenek. A pergolák, növényrácsok, gépkocsibeállók, kukatárolók kialakíthatók favázis szerkezettel is, a nyílászárókkal harmonizáló színezéssel. Fémvázis szerkezet kialakításakor annak növényekkel való befuttatása javasolt. A hulladéktárolók számára a ketkaputól balra, az épülethomlokzat vonalában alakítsunk ki helyet, növényekkel takarjuk. Helyezzünk el kerti padot, ahonnan gyönyörködhetünk házunkban, kertünkben. Az előkertben a helyi hagyományokhoz illeszkedő, a kiskertet keretező, alacsony fa léckerítés alkalmazása elfogadható, illeszkedve az épülethez és a kerítéshez.

Lehetőleg könnyen felújítható, vízáteresztő burkolatot alkalmazzunk. A kevésbé használt részeken dekoratív, régi téglából alakíthatunk ki járófelületet. A szegélyeket azonos hangulatú anyagból alakítsuk ki.

A kert egyes részeit alacsonyabb, magasabb növényfalakkal választhatjuk el. Az előkertbe legfeljebb 1,20 m

magas cserjék és lágyszárúak telepítése javasolt. Sövények közül a lombhullatókat részesítsük előnyben (pl: orgona, babér, fagyal), magasságuk ne érje el az 1,50 m magasságot.

Az előkertben gazdag forma- és színvilágú növényeket ültessünk. Bátran alkalmazzunk színes virágú évelőket, egynyári virágokat, ügyelve az egy időben virágzó fajok színharmóniájára. A fák közül leginkább a közepes méretű, laza ágállású fajokat válasszuk. Mértékkel használjunk tömör, sötét lombú növényeket. Az előkert a ház közelsége miatt többnyire igen száraz, melyet a kerttervezés során, a növények kiválasztásánál figyelembe kell venni.

A növényfajok megválasztása nagymértékben járulhat hozzá a település, településrészek karakteréhez. Lehetőség szerint a helyi természeti adottságokhoz és hagyományokhoz, meglévő növényzethez illeszkedő fajokat válasszunk. A növények kiválasztását meghatározza a hely, ahova ültetjük. Figyeljük meg, mely növények érzik jól magunkat évek óta a környező kertekben, vagy kérjük szakember segítségét.

A község előkertjeinek jellegzetes virágzó növényei: a kerti hortenzia (*Hydrangea macrophylla*), a bokorrózsa (*Rosa* sp.), mályvacserje (*Hibiscus syriacus*), orgona (*Syringa* sp.). A kertekben a szőlő mellett elsősorban gyümölcsfák ültetendők (elsősorban dió, szilva, alma, körte). Kerüljük a tuják, és egyéb tűlevelű örökzöldek alkalmazását. A házfalakat is bátran zöldesíthetjük vadszőlővel, vagy egyéb kúszó, takaró növényvel.

1143/2014. EU rendelet
az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának
és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről

A rendelet alapján a tagországok képviselőiből álló inváziós fajok elleni védelemért felelős bizottság elfogadta azt a növény- és állatfajlistát, mely az Unió számára veszélyt jelentő inváziós idegenhonos fajok jegyzékét alkotja. A listán szereplő fajok egyedeire vonatkozó szigorú szabályok szerint tilos az egész EU területén forgalomba hozni és a természetbe kibocsátani akár egyetlen példányt is, de a behozatalra, tartásra, tenyésztésre, szaporításra, szállításra, kereskedelemre és felhasználásra is hasonlóan szigorú szabályok vonatkoznak.

A listában szereplő növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
Borfa, tengerparti seprúcserje	Baccharis halimifolia
Kaliforniai tündérhínár	Cabomba caroliniana
Vízjácint	Eichhornia crassipes
Perzsa medvetalp	Heracleum persicum
Sosnowsky-medvetalp	Heracleum sosnowskyi
Hévízi gázló	Hydrocotyle ranunculoides
Fodros átokhínár	Lagarosiphon major
Nagyvirágú tóalma	Ludwigia grandiflora
Sárgavirágú tóalma	Ludwigia peploides
Sárga lápbuzogány	Lysichiton americanus
Közönséges süllőhínár	Myriophyllum aquaticum
Keserű hamisüröm	Parthenium hysterophorus
Ördögfarok keserűfű	Persicaria perfoliata
Kudzu nyílgyökér	Pueraria montana var. lobata

Várhatóan 2017-ben az alábbi fajokkal fog bővülni a lista:

Magyar név	Tudományos név
Közönséges selyemkóró	Asclepias syriaca
Vékonylevelű átokhínár	Elodea nuttallii
Bíbor nebáncsvirág	Impatiens glandulifera
Felemáslevelű süllőhínár	Myriophyllum heterophyllum
Kaukázusi medvetalp	Heracleum mantegazzianum
Óriásrebarbara	Gunnera tinctoria
Tollborzfü	Pennisetum setaceum
	Alternanthera philoxeroides
	Microstegium vimineum

269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet
a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól

A kormányrendelet melléklete meghatározza azoknak a fajoknak a listáját, melyek inváziós és termőhely-idegen növényfajoknak tekinthetők, így az 5. § (2) bekezdés értelmében a Natura 2000 gyepterületeken ezek megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással.

Az érintett növényfajok:

1. Fásszárú inváziós és termőhely-idegen növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
akác	Robinia pseudo-acacia
amerikai kőris	Fraxinus americana
bálványfa	Ailanthus altissima
keskenylevelű ezüstfa	Elaeagnus angustifolia
fekete fenyő	Pinus nigra
erdei fenyő	Pinus sylvestris
gyalogakác	Amorpha fruticosa
kései meggy	Prunus serotina
zöld juhar	Acer negundo

2. Lágyszárú inváziós növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
alkörmös	Phytolacca americana
japánkeserűfű fajok	Fallopia spp.
kanadai aranyvessző	Solidago canadensis
magas aranyvessző	Solidago gigantea
parlagfű	Ambrosia artemisifolia
selyemkóró	Asclepias syriaca
süntök	Echinocystis lobata

43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet
a növényvédelmi tevékenységről

A rendelet 2. § (1) bekezdése értelmében a földhasználó és a termelő köteles védekezni az alábbi növények ellen: parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), keserű csucsor (*Solanum dulcamara*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), aranka fajok (*Cuscuta* spp.).

Őshonos növényzet felsorolása

Külterületi útmenti fásításához ajánlott fajok:

Quercus robur (kocsányos tölgy)
Quercus petraea (kocsánytalan tölgy)
Carpinus betulus (gyertyán)
Fraxinus excelsior (magas kőris)
Acer pseudoplatanus (hegyi juhar)
Acer campestre (mezei juhar)
Tilia cordata (kislevelű hárs)
Tilia platyphyllos (nagylevelű hárs)
Tilia tomentosa (ezüsthárs)

Beépítésre szánt területek útjainak növénytelepítéséhez ajánlott növényfajok:

Fák

Dísfák

Magas fák

Quercus robur (kocsányos tölgy)
Quercus petraea (kocsánytalan tölgy)
Carpinus betulus (gyertyán)
Tilia cordata (kislevelű hárs)
Tilia platyphyllos (nagylevelű hárs)
Fraxinus excelsior (magas kőris)

Középmagas fák

Acer campestre (mezei juhar)
Prunus padus (zselnicemeggy)
Pyrus pyrausta (vadkörte)

Gyümölcsfák

Alma
Körte
Cseresznye
Meggy
Szilva
Ringló

Cserjék

Utcák zöldfelületein

Hibiscus syriacus (mályvarósa)
Lavandula angustifolia (fás levendula)
Forsythia x intermedia (aranyvessző)
Hydrangea arborescens (fás hortenzia)
Deutzia scabra (gyöngyvirágcserje)
Paeonia lactiflora (fás bazsarózsa)
Potentilla fruticosa (cserjés pimpó)
Salvia officinalis (zsálya)
Spiraea sp. (gyöngyvessző)
Syringa vulgaris (orgona)
Buddleia davidii (nyári orgona)
Buxus sempervirens (puszpáng)

Évelők

Aster alpinus (őszirózsa)
Aster dumosus (törpe őszirózsa)
Aster linosyris (aranyfürt)
Aster novi-belgii (kopasz őszirózsa)
Delphinium x cultorum (szarkaláb)
Centaurea dealbata (szürkés imola)
Hydrangea macrophylla (hortenzia)
Brunnera macrophylla (kaukázusi nefelejcs)
Bergenia cordifolia (szívlevelű bőrlevél)
Convallaria majalis (gyöngyvirág)
Hosta sp. (árnyékliliom)
Hemerocallis sp. (sásliliom)
Gaillardia x grandiflora (kokárdavirág)
Iris sp. (nőrszirom)
Rosmarinus officinalis (rozmarin)
Salvia officinalis (orvosi zsálya)
Salvia nemorosa (ligeti zsálya)
Chrysanthemum sp. (krizantém)
Sedum sp. (varjúháj)
Potentilla aurea (arany pimpó)
Tulipa sp. (tulipán)
Narcissus sp. (nárcisz)
Hyacinthus sp. (jácint)
Crocus sp. (krókusz)

Egynyáriak

Calendula officinalis (körömvirág)
Callistephus chinensis (őszirózsa)
Tagetes sp. (büdöske)
Portulaca grandiflora (porcsin rózsza)
Verbena hybrida (kerti vassfű)
Dahlia sp. (dália)
Antirrhinum majus (tátika)
Cosmos bipinnatus (pillangóvirág)
Viola x wittrockiana (árvácska)

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker. A közterületek megfelelő fenntartása, a már nem használt közterületi elemek elbontása látványos előrelépést jelenthet. A különböző felületek határozott szétválasztása (pl. szegélykövek alkalmazásával) szintén jelentős javulást eredményezhet.

Fontos odafigyelnünk a folyamatosan átalakuló településszélek rendezésére. A település vonalas elemei vezetnek a tekintetet, felfűzik a települést alkotó elemeket, ezért harmonikus, egységes kialakításuk fontos. A településen áthaladók leginkább e vonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott képüket. Külön figyelmet kell fordítani az infrastruktúra hálózat elemeinek kiépítésére, nyomvonalvezetésére, felszíni és felszín alatti elemeinek tájba illesztésére is.

Az utcakeresztmetszet jól tükrözi a telkek és az utcák viszonyát, a település szerkezetét, ezért fontos, hogy jól használható, harmonikus módon alakítsuk ki. Vasszilvágyon a teresedésekben virágos szigeteket alakíthatunk ki. A Halastót övező védett park a település legfrekvenciáltabb zöldterülete, amely sport és szabadidős tevékenységek eltöltésére alkalmas játszótérrel és rendezvénytérrel is kiegészül. A járdák közelében alacsony cserjék közép magas cserjefoltokkal, majd fák, ismét cserjék, végül cserjékkel oldott parkolóhelyek kialakítása kötheti össze a járdát és a közutat. Törekedjünk a térhasználatok világos szétválasztására. Ne alkalmazzunk gypet az utak, parkolóhelyek közelében, hogy elkerüljük a gyepré parkolást.

A fasorok kiemelik a település fő útvonalait, irányítják a tekintetet. A fasorok kialakításakor ügyeljünk arra, hogy a megfelelő távolságra ültessük őket, figyelembe véve végleges méretüket. Olyan fajokat válasszunk, amelyek nem nőnek bele a felsővezetékbe, egyéb közművezetékbe és az út fölé, akadályozva a biztonságos közlekedést. A jó faválasztással és ültetéssel elkerülhető a csonkolással kialakult fák csúnya látványa.

Fontos, hogy a felszín alatti vezetékek (víz, gáz, csatorna, elektromos áram, telefon és internet kábel) tervezésekor és kialakításakor is gondoljunk a fák gyökereinek helyigényére.

Vasszilvágyon az utcákon őshonos fafajokat pl: hársfát, gömb akácot, eperfát és vadkörte ültessünk, az északi, domboldali részekben mandulát, gyertyánt, juhart és hársat. Ne alkalmazzunk inváziós fajokat (amerikai kőris, nyugati osterfa stb).

Kerüljük a fenyőfélét, az örökzöld (pl: tuja) telepítését.

A járófelületek, burkolatok kialakítása során a vízáteresztésre, a javíthatóságra, tartósságra és az akadálymentességre egyaránt gondolnunk kell. A burkolat színében a visszafogott, semleges színeket választjuk. Minden apró burkolatrészletet meg kell tervezni, a kerítések lábazataihoz illeszkedéstől kezdve a zöldfelületek szegélyéig.

Vasszilvágyon a háztulajdonosok gyakran alakítják, gondozzák e területeket. Az egyéni megoldások során ügyeljünk arra, hogy e felületek kapcsolatot teremtsenek az előkertekkel, és egymáshoz is illeszkedjenek, egységes sávot képezzenek. Kerüljük a szemmagasságban takaró növényzet alkalmazását, különösen a kereszteződésekben. Itt a gépkocsivezetők szemmagasságát is figyelembe kell venni! 50-80 cm magas cserjéket, évelőket telepítsünk.

A fák gyökereinek megfelelő méretű burkolatlan helyet kell biztosítani a járdák, kerítések gyökér által történő megrongálásának elkerülése érdekében.

Gyümölcsfák közterületi fásításként

A víz környezetünk egyik leglátványosabb eleme, ugyanakkor a kellemes közérzet biztosításának alapja. Az utak, járdák megfelelő vízelvezetése alapvető a harmonikus településkép létrehozásához. Ugyanakkor a csapadék hasznosítása, megtartása nagyban megnöveli a szép környezet kialakítását és fenntartását. A község jelentős részén az árkok lefedésre kerültek. Az új településrészekben alakítsunk ki ún. esőkerteket, amelyek képesek a lehulló csapadékot megtartani, emellett esztétikus látványt is nyújtanak.

A szűk közterületeken a helyhiány miatt a föld alá helyezett csatornával oldjuk meg a vízelvezetést.

059/5 hrsz tó

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

közterületektelepülésképiútmutatója

A közösségi szabadterek azok a találkozási pontok, ahol a településhez, településrészhez és a helyi közösséghez tartozásunkat a természethez kapcsolódva, szabadabban élhetjük meg. Mivel rendszerint hosszabban tartózkodunk ezeken a helyeken, megjelenésük fokozottan fontos. Rendszerint ezért a teresedések összetett tervezését szakemberek csoportja végzi.

A nem megfelelő tér biztosítása rossz használathoz, a környezet gyors leromlásához vezet. A teresedések kialakításakor fontos felmérni a használók várható szokásait, a használók számát, a használat időszakait, jellegét. Megfelelő mennyiségű és minőségű teret szükséges biztosítani a tevékenységekhez és a közlekedéshez. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal.

Alapvető szükséglet a megfelelő térformálás. A Rákóczi utca menti sík területek tágasságának érzését és a háttérrel nyújtó dombok együttesen érzékelteessük. A térformálásban kerüljük a hegyesszögeket, a befogadó, átölelő térformákat részesítsük előnyben.

Ne használjunk nagy szintkülönbségeket, a támfalakat lépcsősen alakítsuk ki, elkerülve a nyomasztóan nagy felületeket. (Kép: Rákóczi uti játszótér)

Tornácok

A népi építészet egyik könnyen felismerhető, jellegzetes eleme a az épület bejáratán végig futó tornác. Nem más, mint egy fedett-védett külső folyosó, belépő. A tornác kialakítása sok esetben a ház első traktusának szélesítése során is megőrződött. Kialakítása lehet oszlopos, vagy csak túlnyúló tető alá rejtett. Az oszlopok négyzetes pillérek, vagy ívesek is lehetnek. A záródása lehet boltíves, vagy egyenes, anyaga faragott fa, vagy falzott szerkezetű. Megszélesített, vagy terasz fedésként használt átíratként az épület legkellemesebb helyét alkothatják. Újragondolva a terasz részeként a ház jól hasznosítható külső kapcsolata lehet. (Kép: Rákóczi u. 40.)

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

A régiek még tudták, hogy az utcai homlokzat az épület arca, ezért nagyon fontos, hogy mi az az arc, amit megjelenít. Kialakításakor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására, a kellemes arányú ablakok megfelelő kiosztására. Kerülendő az utca felé a garázkapuval fordulni, javasolt inkább a garázsokba oldalról, a telken belül behajtani. Ha ezt a telek szélessége nem engedi meg, akkor a tömegalakítást érdemes úgy kivitelezni, hogy ne a garázkapu kapja a fő hangsúlyt a homlokzaton, ezen túl természetes (pl. fa) anyaghasználattal, minimális boltív alkalmazásával enyhíthetünk az erőteljes ipari megjelenésen.

Anyaghasználat szempontjából a természetes anyagok - a kő, tégl, vakolt felületek, faburkolat - részesítendőek előnyben. Amagastetőhéjalása-beleértve az ereszcseréjét is - az égetett agyag sötétebb, vagy világosabb árnyalata színében agyagcserép, vagy ahhoz hasonló színű betoncserép lehet. Alacsonyabb hajlásszögű tetőtömegét nem fényes-szürke, téglaszínű - bádoglemezzel, vagy passzív zöldtetővel fedetten kell kialakítani úgy, hogy a peremszerkezetek vízszintesek legyenek.

KERÍTÉSEK

Kerítések terén is beszélhetünk hagyományosan alkalmazott anyagokról, vagy formákról - Vasszilvágy esetében a régi és új településrészen is látható, amelyek igen szép példái a klasszikusan alkalmazott kő és a fa kerítésnek. Az új építésű részeken változatos anyaghasználattal találkozunk: a szárazon rakott terméskő faltól kezdve a téglán át a fa palánkig, és a zárt sövénykerítésig. Jó példái annak, hogy a hagyományos mellett megférnek a modern anyagok, kialakítások is. A kerítések kialakítása során bátran dolgozzunk a lakóépületünkénél is alkalmazott anyagokkal, színekkel: így méginkább harmonikusabb, egységesebb hatást érhetünk el. A kertkapu kialakításakor hangsúlyozzuk a belépés helyét, de kerüljük a túlzottan hivalkodó bejárat kialakítást.

KERTEK

Az átalakuló, új településrészen is kiemelten fontos, hogy a településrész és az épületek harmonikusan illeszkedjenek a tájba. A megfelelő telepítésen és terepalakításon túl ügyeljünk arra, hogy lehetőség szerint megfelelő természetes háttérrel, környezetet adjunk az épületnek. Így otthonunk olyan lesz, mintha már rég ott állna, emellett a kertben és az épületben tartózkodás is kellemesebbé válik. A tájba illesztett épület nem hivatkozik, hasznosítja a fák szélvédelmét, árnyékolását is. Az épülettömeg követi a háttérnövényzet szerkezetét, kertje követi a jellegzetes szegélyvonalakat, takarja a burkolt felületek látványát. A kert legyen bensőséges kialakítású. Vonzóbb a látvány, ha nem tárul fel pőrén az épület és a kert minden részlete. Az épületet részlegesen takarjuk növényekkel, amelyek kiemelik annak szépségét, kontrasztosabbá téve az emberi alkotást.

Béke utca virágosítás

Az épület tájba illesztését a megfelelő építési hely megválasztása mellett nagyban segíthetjük a meglévő növényzet megtartásával. A telek rendezésekor tartsunk, védjünk meg annyi növényt, amennyit lehet! Ne feledjük, egy 100 éves fa felneveléséhez 100 év szükséges! A csupasz telekre telepített növények csak sok év után nyújtanak kedvező látványt, barátságos környezetet. Egy megmentett fa alá épített télikertnél például nem kell éveket várni, mire használhatóvá válik ez az átmeneti tér, mivel a „ház fája” hús árnyékot vet rá, télen viszont átengedi a melengető napsugarakat.

A kert használatát, „helyiségeit” is ugyanúgy meg kell tervezni, akár az épületét. Az újonnan kialakított építési telkeken a tervezés különösen fontos, épületenként jelentősen változhat az illeszkedő tájépítészeti kialakítás.

Lehetőség szerint terveztessük meg kertünket szakemberrel. A kert tervezését az épülettervezéssel egy időben kezdjük meg, hogy az ideális megoldást megtalálhassuk. Így a kert és az épület egy egységes látványt és életteret fog biztosítani számunkra. A kert funkciói kapcsolódjanak az épületrészekhez. Vegyük figyelembe azonban, hogy a kertben minden tevékenységhez nagyobb teret igénylünk, ne zsúfoljuk tele funkciókkal. A volt kertaljai és majorsági területeken törekedjünk az egykori használat megidézésére. Alakítsunk ki haszonkertet, ahol gyümölcsöt, zöldséget is termeszthetünk. Mezőgazdasági területen a hegyi utak védelme érdekében a telepítést úgy végezzük el, hogy az út és ültetvény közé a művelést és telken belüli fordulást, közlekedést segítő gazdasági út számára elegendő helyet biztosítsunk. A meglévő kutakat tartsuk meg, újítsuk fel, tegyük a kert részévé.

A garázst lehetőleg az épületben alakítsuk ki, hogy több hely maradjon a kertben, és ne terhelje a táj látványát egy újabb építmény. Az oldalkertben pergola alakítható ki. Anyaga fém vagy favázis legyen. Kerüljük a túlzottan hangsúlyos, nehéz szerkezeti kialakítást.

Alkalmazásukkal könnyebbé válik a falak karbantartása. Kialakításuk festett fémszerkezet, harmonizálva az épület színeivel, formavilágával.

Lehetőleg könnyen felújítható, vízáteresztő burkolatot alkalmazzunk, így elkerüljük a tócsák kialakulását, és könnyebben életben tartjuk növényeinket. A kevésbé használt részeken dekoratív, régi téglából alakíthatunk ki járőfelületet. A szegélyeket azonos anyagból alakíthatjuk ki.

Rákóczi utca részlet

A növényfalakat, térfalakat a településrészen erőteljesen alkalmazhatjuk. Különösen a háttérrel adó és az épületet keretező faállomány telepítése javasolt. Magasabb fákat is ültethetünk. Változatos magasságú sövényekkel válasszuk le az egyes kerthasználati tereket. A keskeny futónövények alkalmazása javasolt.

Az épületek elé ültetett magas örökzöldek egész évben takarják a házat, télen elzárják az értékes napfényt, növelik a fűtésszámlát. Az épület elé ültetett lombhullatók télen beeresztik a fényt, nyáron védenek a tűző naptól. Az előkertben az alacsony örökzöldekből kialakított sövények viszont jól kapcsolják az épületet az utcaképhez.

Előkertünkbe, utcakertünkbe csempésszük be a környező táj elemeit, formáit, színeit.

Ugyanakkor változatos formák és színek alkalmazhatók a kortárs építészeti megoldású épületek környezetében. Fokozottan illeszkedjünk az épület stílusához, színvilágához. A merész épületszínek esetében óvatosan bánjunk a növények színválasztásával. A különleges színű és formájú növények a kert fűszerei, mértékkel használjuk őket! A keskeny előkertben illeszkedjünk a szűk térhez és a nyílászárók elhelyezkedéséhez. Keskeny, oszlopos növényeket alkalmazhatunk, amelyek hangsúlyozzák az épület függőleges vonalait.

Az átalakuló, új településrészen ahogy az építészeti megoldásokban, úgy a növényválasztásban is nagyobb szabadsággal rendelkezünk. Javasolt megidézni a környező táj és a korábbi tájhasználat növényeit. Kerüljük az agresszív ún. inváziós fajokat (tapadó vadszőlő, zöld juhar stb.), ezek kordában tartása nagy nehézségekbe ütközik. Javasolt növények: a déli kitettséggű részeken a termő szőlő (*Vitis vinifera*), kislevelű hárs (*Tilia cordata*), som (*Cornus mas*), gyümölcsfák, a kerti iszalag (*Clematis hibridek*), levendula (*Lavandula angustifolia*). Az északi tájolású utca oldal növénylistája: Hortenzia (*Hydrangea macrophylla*), árnyliliom (*Hosta sp.*).

AJÁNLÁSOK | BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

a településképi minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Általánosan javasolt a területek beépítetlen jellegének megtartása a már kialakult és értéket képviselő építmények karakterének megóvása mellett. Az értékes tájkarakter megőrzését szolgálja a területhasználat és a telekszerkezet hosszú távú megőrzése. A beépítésre nem szánt területeken, összekötő utak lakott területi szakaszán kívül reklámfelület elhelyezésére szolgáló önálló építmény, felszíni elektromos hálózati vagy hírközlési elem vagy építmény elhelyezése nem ajánlott. Gondoljunk az éjszakai fényszennyezésre is, a világítás kialakítása során csak lefelé világító megoldásokat alkalmazzunk.

PÉLDÁK I ÉPÜLTEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása

6

Ezen az épületen az arányos homlokzatszerkesztés, a településre, adott utcára oly jellemző csonkakontyos kialakítás köszön vissza. Az új beépítés a nagy alapterületű épülete szerényen húzódik meg a kerttervezés alapján komponált ingatlanon.

Az épület jól használja ki az eltérő anyaghasználat nyújtotta előnyöket.

Az épület értékőrző felújítása során a homlokzat és a falfülke is megújul.

Az Önkormányzati épület megújítása is mutatja, hogy az épület korszerűsítése és településkép javítása járthat párban.

Példa a településképbe illeszkedő tető- és homlokzat kialakítására.

Az utcaképbe illeszkedő épület bővítésére és egyéni kialakítására példa.

Az épület visszafogott színvilága és tető kialakítása a Dózsa utca esetében is eredményezhet újszerű megoldást.

Illeszkedve az utcaképbe a hagyományos lakóépület formavilágát köszön vissza ezen az új építésű lakóházon, mégis korszerű lakóteret és az udvarral harmóniában lévő megjelenést biztosít.

Az épület felújítása során a homlokzat és kapu kialakítása is megőrizhető volt.

A megújuló energia hasznosítását szolgáló napelemeket javasolt nagyméretű udvarra, vagy tetősíkba telepíteni, így a települési sziluett egységét megőrzi.

PÉLDÁK SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

7

Az utcaképhez a hirdetőtáblák, reklámfelületek, cégerek is ugyanúgy hozzátartoznak, mint az épületek vagy a növényzet. De hogyan hirdessük portékánkat, szolgáltatásunkat úgy, hogy az ne legyen meghökkentő? Hiszen elsősorban a figyelemfelkeltés a célunk, és nem a járókelők rosszallásának kiváltása. A hirdetés lényege a tájékoztatás, amelyet utcaképbe illően is megtehetünk. Ha lehetőségünk van egy szebb utcakép, településkép megteremtésére, miért ne élénk a lehetőséggel?

Cégér, cégtábla elhelyezésekor elengedhetetlen, hogy az alkalmazkodjon az épület jellemzőihez, anyaghasználatához, a helyben szokásos formavilághoz.

A külterületeken reklámhordozók elhelyezése nem indokolt, és nem javasolt. Újabb felszíni infrastruktúra- hálózatok elhelyezése nem javasolt, a meglévők jó karban tartása elegendő és szükséges.

IMPRESSZUM

Vasszilvagy Község Önkormányzata
9747 Vasszilvagy, Rákóczi u. 25.
Tel.: +36 94 510 045
Polgármester: Szabó József
Email: sopte@savaria.hu

KÉSZÍTETTE: Gergye Péter
FOTÓ: Gergye Péter

Vasszilvagy, 2017. szeptember 1.